

תובענות ייצוגיות

אפריל-יוני 2025

עו"ד דורון רדעי עו"ד ניצן גדות

סמכות בית המשפט להארכת המועד להגשת הודעת חדילה

עע"מ 69833-09-24 גלית סקרובניק נ' מדינת ישראל-משרד התחבורה

1

שיקולים בקביעת גמול ושכר טרחה

רע"א 1394/24 אופטיקה הלפרין בע"מ נ' כוכב זיס

2

תנאים לקבלת בקשה לגילוי מסמכים בשלב בקשת האישור

רע"א 2533-01-25 שרון אביטל טפירו נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

3

תיקון הגדרת קבוצה בבקשה לאישור תובענה ייצוגית

רע"א 2533-01-25 יהודית בן-אבי נ' בזק בינלאומי בע"מ

4

סמכות בית המשפט להארכת המועד להגשת הודעת חדילה

עע"מ 69833-09-24 גלית סקרובניק נ' מדינת ישראל-משרד התחבורה

1

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופטת הדס עובדיה) בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, ובמרכזו עמדה השאלה האם בית המשפט מוסמך להאריך את המועד למתן הודעת חדילה ע"י הרשות, בהתאם להוראת סעיף 9 (א) לחוק תובענות ייצוגיות.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוקופף בהסכמת כבוד השופטים יחיאל כשר ורות רונן) דחה את הערעור, בנימוק הבא: "מלשון החוק עולה במפורש כי המחוקק הקנה לבית המשפט את הסמכות להאריך את תקופת ההמתנה, דהיינו לדחות את המועד הקובע, לפי שיקול דעתו (בכפוף לדרישה להנמקה בכתב). לשון החוק אינה מצמצמת סמכות זו, כך שתתייחס רק לאחת מהפעולות שעל הרשות לבצע עד למועד הקובע, ועל כן לכאורה היא יכולה להיות מופעלת לעניין כל אחת מהן (דהיינו, לצורך מסירת הודעת חדילה או לצורך חדילה בפועל), או לצורך שתיהן יחדיו. אף עיון בפסיקתו של בית משפט זה אינו מלמד כי הוצבה בו הגבלה המייחדת את סמכות הארכה אך לאחת מהפעולות הללו. פרשנות הסמכות להאריך את תקופת ההמתנה, כמקנה שיקול דעת לבית המשפט לדחות את המועד הקובע הן כאשר הדבר נדרש לצורך מסירת הודעת חדילה והן כאשר הדבר נדרש לצורך ביצוע החדילה בפועל, עולה בקנה אחד גם עם תכליותיו של הסדר החדילה, המתמקדות במתן תמריץ לרשות לחדול מהגבייה הבלתי חוקית המבוצעת על ידה בסמוך לאחר שהוגשה בקשת האישור, ובכך ליתר את הצורך לדון בבקשת האישור לגופה." (פסק דין מיום 10.4.2025).

בשם המערערים: עו"ד יצחק סקוברוניק; עו"ד איל ויסמן.

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן) אשר דחה בקשה לאשר הסכם פשרה.

בית המשפט העליון (השופט ע' גרוסקופף, בהסכמת השופט י' כשר והשופטת ר' רונן – בכפוף להערות והסתייגויות) דן בבקשת רשות הערעור כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על פיה, קיבל את הערעור, אישר את הסדר הפשרה, תוך קביעת הדברים הבאים: "בכדי לפסוק גמול ושכר טרחה לפי שיטת האחוזים, אם כן, על בית המשפט, ככלל, לפעול בשני שלבים: תחילה, יש להעריך את גובה הסעד ששולם בפועל על ידי הנתבעת (להלן: בסיס החישוב). לאחר מכן, על בית המשפט לקבוע את שיעור האחוזים המתאים לפסיקת הגמול ושכר הטרחה, וזאת בהתחשב בכלל נסיבות ההליך, ובמדרגות הולכות ויורדות לפי גודל הסכום, כמתואר לעיל (להלן: שיעור האחוזים).

אפנה עתה לבחון את יישום שלבים אלה על ענייננו. יצוין כבר עתה כי יישום זה מחייב התייחסות לשלוש שאלות: ראשית, האם יש להתייחס לרכיב ההסדרה העתידית שבהסדר הפשרה הסופי לצורך קביעת בסיס החישוב, או רק לצורך קביעת שיעור האחוזים הראוי? שנית, האם ראוי לכלול את רכיב התרומה לעמותות במסגרת בסיס החישוב, ואם כן, האם ניתן לכלול את מלוא ערכם של השוברים לצורך זה? שלישית, בנסיבות המקרה דנן, מהו שיעור האחוזים הראוי שיש לפסוק לתובעת המייצגת ובאי הכוח המייצגים?

רכיב ההסדרה העתידית

...אני סבור כי, ככלל, אין להתחשב בהסדרה עתידית בעת קביעת בסיס החישוב. הנימוק לכך הוא שגישה זו מערבת מין בשאינו מינו...ויובהר, אין לשלול את האפשרות שבמקרים חריגים הסדרה עתידית תהווה חלק מבסיס החישוב, וזאת כאשר היא ניתנת לכימות על בסיס קריטריונים ברורים המשקפים את "הערך הכספי של הסעד, שהועבר בפועל, ובעקבות התובענה הייצוגית". דומה כי מדובר במקרים נדירים, ומכל מקום, המקרה שבפנינו אינו אחד מהם.

רכיב התרומה לעמותות

לעמדת היועצת, ביחס לרכיב זה יש לפסוק שיעורים "נמוכים באופן מובהק [...] אם בכלל יש מקום לפסיקת שכר טרחה וגמול בגין רכיב פיצוי זה" (סעיף 30 לעמדת היועצת). מנגד, באי הכוח המייצגים טענו כי אין מקום לבצע הפחתה כאמור, שכן השוברים הניתנים במסגרת הסדר הפשרה הסופי, בשונה מהסדרי קופונים, הם בעלי ערך רב למשתמשים בהם – שהרי מדובר בשוברים המאפשרים רכישת מוצרי צריכה בסיסיים (כגון, משקפי ראייה) ללא עלות כספית נוספת. בעניין זה עדיפה בעיניי עמדת היועצת. לא ניתן להקנות משקל זהה לתשלומים המועברים לקרן ולהוצאות הכרוכות בהנפקת שוברים לצורך פסיקת גמול ושכר טרחה. מדובר בסוגי פיצוי שונים, הנושאים עלויות שונות מבחינת החברה, ומניבים מידה שונה של תועלת לציבור... בנסיבות אלו אני סבור כי ראוי לקבוע מקדם של 75% לערך הנחזה של השוברים לצורך קביעת בסיס החישוב. יודגש כי מקדם זה מבוסס על היתרונות של רכיב התרומה לעמותות שנקבע בהסדר הפשרה הסופי, וכי בהיעדר יתרונות אלו, היה ראוי לקבוע מקדם נמוך בהרבה. בפרט, הסכמת הצדדים כי סכום השוברים שלא ימומשו יועבר כתשלום לקרן מפחיתה באופן

חלקי את אי-הוודאות שבהסדר פשרה מסוג זה, שהרי במקרה כזה גם כאשר שיעור מימוש השוברים יהיה נמוך, תהיה לרכיב התרומה לעמותות עלות מבחינת החברה.

בהינתן האמור לעיל, ניתן לקבוע את בסיס החישוב לצורך פסיקת גמול ושכר טרחה לתובעת המייצגת ולבאי הכוח המייצגים כדלהלן: מלוא רכיב התרומה לקרן (4.1 מיליון ש"ח) ייזקף בבסיס החישוב, וכן 1.95 מיליון ש"ח, שהם 75% מרכיב התרומה לעמותות (ששווי הנחזה הוא 2.6 מיליון ש"ח). בסך הכול בסיס החישוב עומד, אם כן, על 6.05 מיליון ש"ח.

קביעת שיעור האחוזים הראוי

קביעת שיעור האחוזים הראוי להקנות לתובעת המייצגת ובאי הכוח המייצגים תיעשה, כאמור, בהתחשב במכלול נסיבות המקרה. נוכח העובדה שבסיס החישוב גבוה מ-5 מיליון ש"ח יש להפריד את שיעור האחוזים הראוי לשתי מדרגות יורדות, כפי שנקבע בעניין רייכרט...נוכח האמור לעיל, אני סבור כי שיעור האחוזים הראוי עומד על מעט מתחת לתקרות המקסימליות שנקבעו בעניין רייכרט – באופן המתחשב במשך ההליך, היקף הסדר הפשרה הסופי ורכיב ההסדרה העתידית, מחד גיסא, אך, מאידך גיסא, מבלי להתעלם מהתנהלות באי הכוח המייצגים ביחס להסדרי הפשרה הקודמים: שיעור האחוזים הראוי בגין המדרגה הראשונה (עד ל-5 מיליון ש"ח) יעמוד על 23% מבסיס החישוב, והשיעור בגין המדרגה השנייה (מ-5 מיליון ש"ח ואילך) יעמוד על 18.4% (80% מהמדרגה הראשונה, לפי היחס בין שתי המדרגות הראשונות בעניין רייכרט). בהתאם לשיעור אחוזים זה גובה הגמול ושכר הטרחה עומד על 1,343,200 ש"ח (1,150,000 ש"ח במדרגה הראשונה ו-193,200 ש"ח במדרגה השנייה), וזאת בתוספת מע"מ." (פסק דין מיום 24.4.2025).

בשם המבקשת: עו"ד אמיר דולב; עו"ד יוסי אטינגר; עו"ד יגאל כהן; עו"ד תמר וייסבר. בשם המשיבה: עו"ד שחר סקברר; עו"ד נמרוד גרון. בשם היועמ"שית: עו"ד ענת אלבק.

3 תנאים לקבלת בקשה לגילוי מסמכים בשלב הדיון בבקשת האישור

רע"א 2533-01-25 שרון אביטל טפירו נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כבוד השופט שמואל בורנשטיין) אשר דחה את בקשת המבקשת לגילוי מסמכים ומתן תשובות לשאלון.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) דחה את הבקשה, תוך שהוא סוקר את המצב המשפטי בעניין זה: "אכן, נקודת המוצא בהתדיינויות אזרחיות היא עקרון הגילוי, לפיו הליך אזרחי ינוהל ב"קלפים פתוחים", אך בשלב הדיון בבקשה לאישור תובענה כייצוגית הזכות של המבקש המייצג לקבל מידע ומסמכים מצומצמת בהיקפה מזו הנתונה לתובע בהליך אזרחי "רגיל". לנוכח זאת, קובעת תקנה 4(ב) לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010 כי על מנת שתתקבל בקשה לגילוי ועיון בשלב הדיון בבקשת האישור, יש לעמוד בשני תנאים מצטברים: העמדת תשתית ראייתית ראשונית להתקיימות התנאים לאישור התובענה כייצוגית (להלן: תנאי התשתית הראשונית) ורלוונטיות המסמכים המבוקשים לשלב אישור התובענה כייצוגית (להלן: תנאי הרלוונטיות). זאת, בנוסף ליתר התנאים והמגבלות החלים על הליכי גילוי ועיון במסמכים. (החלטה מיום 19.5.2025).

בשם המבקשת: עו"ד עמירם טפירו. בשם המשיבים: עו"ד שרון פיאלקוב.

תיקון הגדרת קבוצה בבקשה לאישור תובענה ייצוגית

רע"א 2533-01-25 יהודית בן-אבי נ' בזק בינלאומי בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כבוד השופט אבי פורג) אשר דחה בקשה לתיקון הגדרת קבוצה בבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) דחה את הבקשה, וזאת בנימוקים הבאים: "גם אם כוונתה של המבקשת המייצגת הייתה לצמצם את הגדרת הקבוצה (דהיינו, למקדה בתת-קבוצה של הקבוצה המקורית), הרי שכפי שציין בית המשפט קמא, דומה כי משמעות קבלת בקשת התיקון היא שינוי הקבוצה שבשמה מבוקש לנהל את התובענה הייצוגית (דהיינו הגדרה מחודשת של הקבוצה, שאיננה נגזרת של הגדרת הקבוצה המקורית). כך, בעוד שבבקשת האישור הדגש הושם על לקוחות שלא ביצעו "דריכה", הגדרת הקבוצה המתוקנת מתמקדת בלקוחות שסופקו להם שירותי האינטרנט (שניתנים בתשלום) מבלי שהם ביקשו זאת וללא ידיעתם – וזאת, בין אם ביצעו "דריכה" ובין אם לאו (ודוק, היעדר "דריכה" מוצג כאינדיקציה להיכללות בקבוצה – לא כתנאי לכך). מדובר, איפוא, בשתי קבוצה שונות באופן משמעותי (הגם שבזוודאי יש ביניהן חפיפה חלקית), המחזיקות בעילות תביעה נבדלות, המחייבות התייחסות עובדתית ומשפטית שונה. ממילא, לבקשה לתיקון הגדרת הקבוצה השלכה מהותית על חזית המחלוקת שבה עתיד לעסוק ההליך הייצוגי – ולא על דרך של מיקוד המחלוקת, אלא על דרך של שינוי תחומיה. מעבר לכך, לא ניתן להתעלם מהעובדה שבקשת התיקון הוגשה בחלוף שלוש שנים ממועד הגשת בקשת האישור, ולאחר שהתקיימו שני דיוני קדם-משפט והוגשה תשובה מטעם בזק לבקשת האישור. לאור הצטברות שני השיקולים הללו, החלטת בית המשפט קמא אינה מצדיקה התערבות ערכאת הערעור במקרה דנן." (החלטה מיום 17.6.2025).

בשם המבקשת: עו"ד חגי קלעי; עו"ד נתן שוורצמן.

רעיונות, הצעות, דעות ומאמרים ניתן לשלוח אלינו למייל: office@rgl.co.il

לרישום לקבלת ניוזלטר תובענות ייצוגיות במייל ו/או לעיון בגיליונות קודמים היכנסו ללינק:

www.rgl.co.il/newsletter

או סרקו את הברקוד:

הַרְחֵמְנוּ הוּא יַחְזִיר שְׁבִיטֵנוּ וְשִׁבִּית עִמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְיִוצִיאֵנוּ מִכָּל צָרוֹתֵינוּ.
לְרַחֲמָהּ, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה בְּקֶרֶב, וְאָמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן.

